

1970 Yılında Dünya Kömür Madenciliğine Toplu Bakı;

Tuenü ERKİN *

Dünya kömür üretimi (K. Çin hariç) bir önceki yıla nisbetle 25 milyon ton fazlasıyla 2524 milyon ton'a yükselmiştir. Bu değer 1765 milyon tonu taşkömür 759 milyon tonu da linyittir.

1968 yılında, grevler dolayısıyla düşen Amerikan taşkömürü istihsalinin tesiriyle toplam dünya üretimindeki düşüş böylece 1969 yılında tekrar artış göstermiş olmaktadır.

1969 yılında, bilhassa A.B.D., Sovyet Rusya, Polonya, üiüney Afrika, Avusturalya, Hindistan, Çekoslovakya gibi önemli madencilik ülkelerinde büyük artışlar olmuş, buna mukabil, Batı Avrupa ülkelerinde üretim bu yıl da düşüş göstermiştir.

Linyit üretiminde ise bilhassa Batı ve Doğu Almanya ile Çekoslovakya ve Polonya artış sağlamıştır.

Batı Avuranın durumu :

Batı Avrupa'da bilhassa Demir - Çelik endüstrisinin gösterdiği büyük artış, nisbeten sert geçen kış ve hidrolik enerji üretimindeki düşüş sebebiyle, 1969 yılında kömür tüketimi kısmen stabil kalmıştır. Bazı devletler kömür endüstrisini sübvansiyone etmekte devam etmişlerdir. Böylece kömür tüketimindeki gerileyiş yavaşlamıştır. Buna rağmen gene de Batı Avrupa ülkelerindeki taşkömür üretimi 1968'e nisbetle 19 milyon ton düşmüştür. Ortak pazar ülkelerinde bu düşüş 104 milyon ton İngiltere'de ise 9.6 milyon ton olmuştur.

Doğu Blok ülkelerinin durumu :

Bu ülkelerde taşkömürü üretimi 21 milyon ton, linyit üretimi ise 10 milyon ton artmasına rağmen gene de bilhassa Macaristan, Çekoslovakya, D. Almanya ve Polonya kömür sıkıntısı çekmektedir. Polonya ve S. Rusya'da kömür üretimi önemli bir miktarda artış gösterdi. Çekoslovakya'da da bir artış gözükmektedir. Yalnız Macaristan'da bir önceki yıla kıyasla az bir istihsal düşüşü olmuştur.

Amerika Birleşik Devletlerinin durumu :

Amerika Birleşik Devletlerinde kömür üretimi bir önceki yıla nisbetle yalnız 3.7 milyon

ton artışla 508,7 milyon ton'a yükselmiştir. Tam olarak kullanılmasına rağmen üretilen kömür talebin 16 milyon ton altında kalmıştır. Bütün uzmanların görüşleri 1974 yılında kömür talebinin 590 milyon ton'a yükseleceği şeklindedir. Amerika kömür üretimindeki bu geri kalışın sebepleri olarak tüketim tahminlerinin yanlış yapıldığı ve atom enerjisinin umulan gelişmeyi göstermediği hususları öne sürülmektedir. Bütün bu sebeplerin dışında işçi teminindeki güçlükler, işçi hareketleri, işçi maaşları ve malzeme Hatlarındaki yükselişler gibi daha pek çok faktör mevcuttur.

Güney Afrika :

En düşük maliyetle kömür üretilen ülke-Kıta'nın en çok kömür üreten ülkesi - olan Güney Afrika Birliğinin üretimi 1969 yılında 52 milyon ton'a yükselmiştir.

Bu ülkede kömür fiyatları, devlet komiserinin kontrolündedir. Uygun jeolojik şartlar, düşük işçi ücretleri ve sıkı kontrol sayesinde bu ülke dünyada en düşük maliyetle kömür üreten ülke olmaktadır.

1969 ilk yansında ortalama taşkömür maliyeti 2,5 dolar/ton, antrasit maliyeti ise 5.62 dolar/ton olmuştur. İhraç flatı olarak da FOB

TÜRKİYE KÖMÜR ÜRETİMİ

		1968	1969	Fark
Taşkömürü	EKİ	4.768.771	4.683.647	- 75.124
Unyit	GLI	3.433.120	3.580.000	+ 146.880
»	ADL	52.550	60.260	+ 7.710
»	OAL	50.186	81.636	+ 31.450
»	ŞLİ	-	30.651	- 30.651
»	özel sektör	1.856.686	1.940.615	+ 83.927

* Mad. Y. Müh. T.K.I. ANKARA.

1969 YILI DÜNYA KÖMÜR İSTİHSALI

Memleketlere göre Dttnya kömür istihsali* (milyon ton.)

Memleketler	Taşkömürü				Linyit			
	1966	1967	1968	1969	1966	1967	1968	1969
Batı Almanya	125,97	112,04	112,01	111,6	98,09	96,77	101,52	107,4
Doğu Almanya	1,99	1,79	1,58	1,5	249,04	242,03	247,12	250,5
Arnavutluk	—	—	—	—	0,31	0,43	0,43	0,4
Belçika	17,50	16,44	14,81	13,2	—	—	—	—
Bulgaristan	0,49	0,47	0,44	0,4	24,65	26,74	28,28	28,2
Danimarka	—	—	—	—	1,98	1,40	1,20	1,2
Fransa	50,34	47,62	41,91	40,6	2,57	2,93	3,22	3,0
Yunanistan	—	—	—	—	5,00	5,27	5,58	6,6
İngiltere	177,38	174,93	166,72	153,0	—	—	—	—
İrlanda	0,18	0,18	0,17	0,1	—	—	—	—
İtalya	0,42	0,41	0,37	0,3	1,22	2,20	1,73	1,9
Yugoslavya	1,13	0,91	0,84	0,7	28,16	25,56	25,90	25,2
Hollanda	10,05	8,07	6,66	5,6	—	—	—	—
Avusturya	0,02	0,01	—	—	5,28	4,61	4,18	3,7
Polonya	121,98	123,88	128,63	134,4	24,50	23,92	26,88	29,6
Portekiz	0,42	0,44	0,40	0,4	0,05	0,04	0,03	0,0
Romanya	6,31	6,72	6,80	6,9	7,14	8,30	9,05	9,2
İsveç	0,04	0,01	0,02	0,0	—	—	—	—
İspanya	12,8r	12,36	12,32	11,7	2,65	2,66	2,88	2,8
Spitzfoerg adaları	—	—	—	—	—	—	—	—
Norveç ocakları	0,43	0,43	0,33	0,4	—	—	—	—
Rus ocakları	0,40	0,40	0,40	0,4	—	—	—	—
Çekoslovakya	26,74	25,94	25,93	27,0	74,11	71,36	74,83	78,5
Macaristan	4,36	4,06	4,24	4,2	25,99	22,98	22,97	21,4
	559,35	537,35	524,73	512,5	551,90	538,09	556,63	570,4
Sovyetler Birliği	439,17	451,39	454,00	468,0	146,43	143,82	140,00	140,0
Afganistan	0,14	0,15	0,20	0,2	—	—	—	—
Hindistan	5,02	5,03	5,02	4,8	—	—	—	—
Milliyetçi Çin	67,97	68,22	70,81	73,3	2,57	2,93	4,13	4,5
Endonezya	0,32	0,21	0,18	0,2	—	—	—	—
İran	0,29	0,29	0,30	0,3	—	—	—	—
Japonya	51,35	47,48	46,57	44,5	0,46	0,36	0,34	0,3
Kuzey Kor®	15,50	16,10	16,70	17,0	4,00	5,30	6,30	6,5
Güney Kore	11,62	12,43	10,24	10,0	0,02	0,02	0,02	0,0
Moğolistan	—	—	—	—	1,00	1,06	1,25	1,3
Pakistan	1,36	1,40	1,50	1,5	—	—	—	—
Filipin	0,09	0,07	0,03	0,0	—	—	—	—
Tayland	—	—	—	—	0,17	0,33	0,30	0,3
Türkiye	4,88	5,03	4,76	4,7	3,56	3,40	4,10	4,3
Kuzey Vietnam	3,50	2,80	3,00	3,2	—	—	—	—
Güney Vietnam	—	—	—	—	—	—	—	—
	162,04	159,26	159,31	159,7	11,78	13,40	16,44	17,2
Cezayir	0,05	0,05	0,05	0,1	—	—	—	—
Kongo	0,11	0,13	0,07	0,1	—	—	—	—
Fas	0,45	0,48	0,45	0,4	—	—	—	—
Mozambik	0,30	0,28	0,31	0,3	—	—	—	—
Nijerya	0,64	0,20	—	—	—	—	—	—
Zambia	0,11	0,40	0,57	0,6	—	—	—	—
Güney Af. Cumhuriyet)	47,94	49,37	51,65	52,4	—	—	—	—
Güney Rodezya	3,04	2,74	2,96	3,0	—	—	—	—
Afrika Toplam	52,64	53,65	56,06	56,9	—	—	—	—
Graland	0,03	0,03	0,03	0,0	—	—	—	—
Kanada	8,45	8,25	7,94	7,9	1,88	1,82	2,04	1,8
Meksika	2,10	2,39	2,61	2,8	—	—	—	—
U.S.A.	492,55	508,38	500,67	503,8	3,52	4,07	4,37	4,9
Kuzey Ame. Toplam ..	503,13	519,32	511,25	514,5	5,40	5,89	6,41	6,7
Arjantin	0,36	0,41	0,47	0,5	—	—	—	—
Brezilya	2,14	2,30	2,36	2,4	—	—	—	—
ŞiU	1,46	1,39	1,48	1,5	0,08	0,04	—	—
Kolombiya	2,50	3,10	3,00	3,0	—	—	—	—
Peru	0,12	0,17	0,17	0,2	—	—	—	—
Venezüella	0,03	0,03	0,03	0,0	—	—	—	—
Güney Ame. Toplam ..	6,61	7,40	7,51	7,6	0,08	0,04	—	—
Avusturalya	33,86	35,27	40,85	45,0	22,13	23,76	23,34	23,0
Yeni Zelenda	0,64	0,58	0,59	0,5	1,99	1,81	1,68	1,8
Okyanusya Toplamı ...	34,50	35,85	41,44	45,5	24,12	25,57	25,02	24,8
DÜNYA YEKÜNU	1 757,44	1 754,22	1 754,30	1 764,7	739,71	726,81	744,50	759,1

* Bu rakamlar Gluckauf Mecmuasının Jahrgang 106 S. 403/450 30. April 1970 No. 9 dan atanmıştır.

taşkömürü 5,33 dolar/ton, antrasit ise 10,22 dolar ton olarak tesbit edilmiřtir.

Güney Afrika kömür madencileri Birliği, Japonya ile 20 - 28 milyon ton kömür satışı için 10 yıllık bir anlaşma yapmışlardır. Ayrıca bilhassa İtalya ve B. Almanya ile de satış için temaslar yapılmaktadır.

Japonya'nın durumu :

Japonya'nın kömüre olan büyük ihtiyaına rağmen üretimi devamlı olarak düşmektedir. Bilhassa demir - elik endüstrisinde büyük gelişimi bu ülkenin koklaşabilir kömüre olan ihtiyaını arttırmaktadır. Ancak koklaşabilir kömür rezervlerinin azlığı ve yüksek maliyet sebebiyle üretim arttınlamamakta geniş çapta ithalata gidilmektedir. Nitekim 1969 un ilk 10 ayı 7 milyon ton kömür ithal edilmiştir. ,